

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Економічний факультет

Кафедра економічної теорії, менеджменту і адміністрування

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан економічного факультету

Р.Р. Білоскурський

«25» жовтня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

МЕТОДОЛОГІЯ ТА МЕТОДИКА НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

(назва навчальної дисципліни)

Вибіркова

(вказати: обов'язкова / вибіркова)

Освітньо-наукова програма

Економіка

(назва програми)

Спеціальність

051 Економіка

(вказати: код, назва)

Галузь знань

05 Соціальні та поведінкові науки

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти

третій (освітньо-науковий)

(вказати: перший бакалаврський/другий магістерський)

Економічний факультет

(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання

українська

(вказати: на якій мові читається дисципліна)

Чернівці 2023 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Методологія та методика наукового дослідження» складена відповідно до освітньо-наукової програми «Економіка» спеціальності 051 «Економіка» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», останнє затвердження: наказ ректора Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича від 20 вересня 2023 р. № 349.

Розробник:

Галушка З.І., завідувач кафедри економічної теорії, менеджменту і адміністрування, доктор економічних наук, професор

Погоджено з гарантом освітньо-наукової програми «Економіка» і затверджено на засіданні кафедри економічної теорії, менеджменту і адміністрування

Протокол № «2» від «20» вересня 2023 року

Завідувач кафедри

/З.І. Галушка/

Схвалено методичною радою економічного факультету

Протокол № «2» від «25» жовтня 2023 року

Голова методичної ради економічного факультету

/Р.І. Грешко/

1. Мета навчальної дисципліни “Методологія та методика наукового дослідження” – обґрунтування методологічних підходів та визначення методичних рекомендацій щодо написання та захисту дисертації доктора філософії зі спеціальності 051 «Економіка». Вивчення дисципліни дозволяє усвідомити особливості кваліфікаційної праці здобувача ступеня доктора філософії, принципи вибору теми та обґрунтування мети наукового дослідження, правила складання плану та технологію роботи над дисертацією. Передбачено вивчення методологічних підходів до написання анотації, списку опублікованих праць за темою дисертації, вступу, розділів та висновків дисертації, даються методичні рекомендації до викладення змісту та оформлення дисертації, правила використання та оформлення літературних джерел тощо. Зазначено особливості експертизи порядок подання дисертації до спеціалізованої вченої ради та процедури її захисту, правила оформлення документів атестаційної справи.

2. Пререквізити. «Академічне письмо та риторика іншомовного спілкування», «Статистичний аналіз в економіці», «Актуальні проблеми економіки», «Інноваційна економіка», «Методи і моделі прийняття рішень», «Людський і соціальний капітал».

Відповідно до освітньо-професійної програми підготовки докторів філософії в галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки 051 Економіка (ОНП: «Економіка») вивчення дисципліни сприяє формуванню компетентностей та програмних результатів навчання:

Загальні та фахові компетентності

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК04. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

СК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в економіці та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з економіки та суміжних галузей.

СК02. Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та англійською мовами.

СК03. Здатність використовувати сучасні методології, методи та інструменти емпіричних і теоретичних досліджень у сфері економіки, методи комп’ютерного моделювання, сучасні цифрові технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та науково-педагогічній діяльності.

СК05. Здатність виявляти, поглиблено аналізувати та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері економіки з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень, у тому числі з питань європейської та євроатлантичної інтеграції.

СК06. Здатність обґрунтовувати та готувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей розвитку соціально-економічних систем і процесів із застосуванням математичних методів та моделей

СК07. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні наукові проекти в економіці та дотичні до неї міждисциплінарні підходи,

проявляти лідерство та відповідальність при їх реалізації; комерціалізувати результати наукових досліджень та забезпечувати дотримання прав інтелектуальної власності

СКО8*. Здатність виявляти, враховувати і прогнозувати ключові тренди соціально-економічного, екологічного та галузевого розвитку в умовах визначеності та невизначеності.

СКО9*. Здатність розвивати інноваційні соціальні навички, ефективно поєднувати наукові здобутки та педагогічну майстерність, використовувати сучасні технології та методи навчання у викладанні економічних дисциплін.

СКО10*. Здатність до професійної комунікації, ведення дискусії, переконливого та аргументованого відстоювання власної думки з повагою до індивідуального та культурного різноманіття й системи цінностей в умовах міжособистісної та міжкультурної взаємодії.

Результати навчання

РН03. Розробляти та досліджувати фундаментальні та прикладні моделі соціально-економічних процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у економіці та дотичних міждисциплінарних напрямках.

РН06. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, теоретичні та практичні проблеми економіки державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях.

РН08. Планувати і виконувати емпіричні та/або теоретичні дослідження у сфері економіки та з дотичних міждисциплінарних напрямів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.

3. Опис навчальної дисципліни

3.1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни «Методологія та методика наукового дослідження»												
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1	2	3	90	3	10	20			60		залік
Заочна	1	2	3	90	2	4	10			76		залік

3.2. Структура змісту навчальної дисципліни

Теми лекційних та практичних занять	Кількість годин			
	денна форма		Заочна форма	
	усього	у тому числі	усього	у тому числі

		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Дисертація здобувача ступеня доктора філософії – кваліфікаційна наукова робота	12	2	4			6		2				10
Тема 2. Технологія роботи над дисертацією	14	2	4			8		2				10
Тема 3. Робота над літературою. Використання й оформлення літературних джерел	12	2	2			8			2			10
Тема 4. Призначення додатків до дисертації та порядок їх оформлення	10		2			8			2			10
Тема 5. Науковий стиль викладення матеріалу	9	1	2			6			2			10
Тема 6. Вимоги до написання статей для вітчизняних та міжнародних видань	9	1	2			6			1			10
Тема 7. Експертиза та порядок захисту дисертації	12	2	2			8			1			10
Тема 8. Презентація результатів дослідження	12		2			10						6
Усього годин	90	10	20			60	90	4	10			76

3.3. Тематика практичних занять

Назва теми (завдання)	Кількість годин	
	денна форма	Заочна форма
	2	2
Тема 1. Дисертація здобувача ступеня доктора філософії – кваліфікаційна наукова робота. Правила академічної доброчесності у науковій роботі. 1. Вибір теми й обґрунтування мети наукового дослідження 2. Наукова новизна, теоретичне та практичне значення результатів дисертації 3. Вимоги до складання плану дисертації 4. Принцип доброчесності у виконанні наукового дослідження	4	
Тема 2. Технологія роботи над дисертацією	4	

1. Методологічні підходи до написання: • анотації, • списку опублікованих праць за темою дисертації, • вступу, • розділів і висновків дисертації. 2. Вимоги до викладення змісту й оформлення дисертації. 3. Правила подання ілюстрацій, таблиць і формул.		2
Тема 3. Робота над літературою 1. Пошук літературних джерел за темою дисертації. 2. Використання інформації та правила цитування. 3. Правила оформлення списку літературних джерел.	2	2
Тема 4. Призначення додатків до дисертації та порядок їх оформлення 1. Необхідність та види додатків. 2. Вимоги до складання та оформлення додатків. 3. Правила подання інформації у додатках та посилання на них у тексті кваліфікаційної роботи.	2	2
Тема 5. Науковий стиль викладення матеріалу 1. Види наукових стилів 2. Особливості стилю викладення матеріалу у дисертаціях 3. Вимоги до послідовності викладення матеріалу, обґрунтування наукової новизни та практичного значення отриманих результатів	2	2
Тема 6. Вимоги до написання статей для вітчизняних та міжнародних видань 1. Структурні елементи статті та методологічні основи їх дотримання. 2. Загальні правила написання анотації та вибору ключових слів. 3. Обґрунтування актуальності теми та підходи до аналізу рівня її дослідження у вітчизняній та зарубіжній науковій літературі. 4. Формулювання мети написання статті. 5. Методологія викладення основної частини та формулювання висновків. 6. Правила посилання на літературні джерела.	2	1
Тема 7. Експертиза та порядок захисту дисертації 1. Попередній розгляд дисертації на кафедрі 2. Подання дисертації до спеціалізованої вченої ради 3. Вимоги до оформлення документів атестаційної справи.	2	1
Тема 8. Презентація результатів дослідження 1. Технічні вимоги до презентації 2. Викладення головної інформації про дисертацію (актуальність, тему, завдання, наукову новизну, практичне значення). 3. Правила представлення дисертації та процедура захисту.	2	
Усього годин	20	10

3.4. Самостійна робота здобувача вищої освіти (ІНДЗ)

№ теми	Назва теми	Кількість балів
1	Дисертація здобувача ступеня доктора філософії – кваліфікаційна наукова робота. Правила академічної доброчесності у науковій роботі. Вивчити положення про академічну доброчесність у науковій діяльності	6
2	Технологія роботи над дисертацією Розробити головний зміст вступу до дисертації (актуальність, ступінь розробки теми, мета, завдання, елементи наукової новизни, практичне значення)	6
3	Робота над літературою Скласти список літературних джерел за темою наукового дослідження та правильно його оформити	6
4	Призначення додатків до дисертації та порядок їх оформлення Скласти таблицю поглядів науковців за темою дослідження; побудувати шаблони таблиць та графіків; навести приклади написання формул та ведення розрахунків	6
5	Науковий стиль викладення матеріалу Сформулювати тему статті, обґрунтувати її актуальність, написати анотацію, виділити ключові слова, пояснити головний зміст та передбачувані висновки	6
6	Вимоги до написання статей для вітчизняних та міжнародних видань Написання та обговорення наукових статей та тез виступів на науково-практичних конференціях	6
7	Експертиза та порядок захисту дисертації Захист виконаного завдання з його презентацією	6
8	Презентація результатів дослідження Завдання полягає у підготовці та презентації наукового повідомлення про актуальність та наукову новизну дисертаційного дослідження	18

4. Освітні технології, методи навчання і викладання навчальної дисципліни

Для викладання навчальної дисципліни «Методологія та методика наукового дослідження» можуть бути використані наступні освітні технології:

Використання презентацій: лекційних матеріалів, методичних матеріалів до правильного оформлення результатів наукових досліджень, захистів дисертацій у вчених радах.

Використання онлайн-платформ для навчання: Існують спеціалізовані онлайн-платформи для навчання, які надають доступ до літературних джерел, статистичних та інших матеріалів, захищених дисертацій.

Графічні інструменти та візуалізація: Використання графічних інструментів та візуалізації, таких як діаграми, схеми та ілюстрації, може допомогти візуалізувати концепції тем наукових досліджень здобувачів освіти.

Ці технології можуть використовуватися окремо або в поєднанні.

Методи навчання:

- вербальні методи (лекція, бесіда, пояснення, розповідь тощо);
- практичні методи (практичні роботи);
- пояснювально-ілюстративні методи;
- проблемно-пошукові методи;
- кейс-метод;
- ситуаційні завдання;
- робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою та інтернет-ресурсами;
- самостійна робота над індивідуальною темою наукового дослідження;
- дистанційне навчання з використанням відповідних онлайн-платформ (за необхідності).

5. Критерії та засоби оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

5.1. Критерії підсумкового оцінювання.

Загальна (максимальна) кількість балів, яку здобувач може отримати в процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких **60** балів здобувач набирає при поточних видах контролю і **40** балів – у процесі підсумкового виду контролю (заліку). Формами поточного контролю є усна чи письмова (тестування, есе, фіксований виступ, творча робота, наукова публікація). Формою підсумкового контролю є звіт та презентація матеріалів з наукового дослідження.

Методи оцінювання:

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути:

- презентація результатів виконання індивідуальних завдань (творчих, розрахункових, аналітичних);
- презентація результатів виконання командних завдань;
- ділові ігри;
- аналітичні звіти;
- розв'язування практичних ситуацій.

Здобувач освіти протягом вивчення курсу може отримати оцінки за усвідомлення теоретичного матеріалу (до 30 балів) та за практичні результати роботи за кожною з тем (разом до 30 балів):

Теоретичні результати навчання оцінюються за виконання таких завдань: підготовка та презентація наукового повідомлення про актуальність та наукову новизну дисертаційного дослідження – до 10 балів; написання статей та тез доповідей та виступ на науковій конференції – до 20 балів (на вибір здобувача).

Практичні результати оцінюються за результатами участі здобувачів освіти на кожному з практичних занять.

Підсумковий контроль знань та компетентностей здобувачів з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення заліку, завданням якого є підготовка та захист індивідуальної наукової роботи.

5.2. Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)								Кількість балів залік	Сумар на к-ть балів
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	40	100
6	8	8	8	8	8	6	8		

T1, T2 ... T10 – теми змістових модулів.

5.3. Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Зараховано	A (90-100)	відмінно
Зараховано	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Зараховано	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Зараховано	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль:

- Оцінка активності та участі в семінарських заняттях, обговореннях та групових вправах.
- Аналіз наукових публікацій та обговорення актуальних наукових публікацій з методики та методології наукового дослідження.
- Відгуки на дослідження колег: оцінка якості та глибини відгуків, написаних на дослідження інших здобувачів.
- Виконання письмових завдань, які включають аналіз методик дослідження та визначення методологічних підходів.
- Участь у обговореннях щодо вибору та використання конкретних методів дослідження.

Підсумковий контроль: залік

7. Рекомендована література

7.1. Основна

1. Галушка З.І. Методологія та методика наукового дослідження. Навчально-методичний посібник. Чернівецький національний університет. Чернівці, 2023. 220 с. URL: <https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/7552>
2. Галушка З.І. Методика та методологія наукового дослідження (рекомендації до написання та захисту дисертації доктора філософії зі спеціальності 051 Економіка). 2023. 65 с. <https://archer.chnu.edu.ua/handle/123456789/70/submit/8f571e60515f1d512e256d353b20173f6f366717.continue>
3. Галушка З.І. Сучасні тренди розвитку економіки та їх концептуалізація в економічній науці. Мат. міжн. науково – практ. конф. «Трансформаційні процеси національної економіки в умовах сьогодення». 8 квітня 2023 р. Таврійський національний університет ім. В.І. Вернадського. (м. Київ, 8 квітня 2023 р.). – Львів-Торунь : Liha-Pres, 2023. С.6-10. DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-296-1-1>
4. Вимоги до оформлення бібліографічного опису літературних джерел. URL: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=109
5. Закон України від 05.09.2017 р. «Про освіту». URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
6. Наказ МОН від 12.01.2017 р. №40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» {Із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки № 759 від 31.05.2019} URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17#Text>
7. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 01.06.2017 р. № 600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 30.04.2020 р. № 584) Наказ МОН від 23.09.2019 р. №1220 «Про опублікування результатів дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук».
8. Освітньо-наукова програма «ЕКОНОМІКА» підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти – доктора філософії . Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальність 051 «Економіка». Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. URL: https://drive.google.com/drive/folders/198UKNeWmEBkhG5EV3_IdA2XDZC4bdHXX

7.2. Додаткова

1. Корнилюк Р. Нобелівська історія: політика, макроекономіка і фактор очікувань URL:
2. <http://forbes.net.ua/ua/opinions/1403323-nobelivska-istoriya-politika-makroekonomika-i-faktor-ochikuvan>
3. [faktori-ochikuvan](http://forbes.net.ua/ua/opinions/1403323-nobelivska-istoriya-politika-makroekonomika-i-faktor-ochikuvan)
4. Креативна Україна: веб-сайт. URL: <http://creativeukraine.org.ua/Міністерство>
5. культури та інформаційної політики України: веб-сайт. URL:
6. <http://mincult.kmu.gov.ua/control>
7. Крилова Ю. І. Інформаційне (цифрове) суспільство: політико-правовий аспект упровадження. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова Випуск 27'2020.
8. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua:8080/bitstream/handle/123456789/29433/Krylova.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
9. =1&isAllowed=y
10. Ламперт Х. Социальная рыночная экономика. Германский путь .М. : Дело, 1993
11. Мазаракі А.А., Лагутін В.Д. Парадигма економічної науки і потенціал її змін У ХХІст. URL: http://economyukr.org.ua/docs/EU_22_03_023_uk.pdf

12. Пивоваров В. М. Формування мовних компетентностей у гуманітарній складовій підготовки здобувачів наукового ступеня доктора філософії. Наукові записки Національного університету «Острозька академія»:серія «Філологія». Острог : Вид-во НаУОА, 2018. Вип. 1(69), ч. 2, березень.С. 87–91.
13. Стратегія розвитку штучного інтелекту в УКРАЇНІ (2023 – 2030). URL:https://jai.in.ua/archive/2023/ai_mono.pdf
14. Ханін І.Г. Інформаційно-технологічні передумови формування постіндустріального суспільства як концепції нової глобальної цивілізації . Ефективна економіка. URL: [http:// www.economy.nayka.com.ua](http://www.economy.nayka.com.ua).
15. Флорида Р. *Номо creativus. Як новий клас завойовує світ*. Київ : Наш формат, 2018. 380 с.
16. Цифрова адженда України, ГС «Хай-Тек Офіс Україна», ГС Digital Transformation Institute119
17. ЦІЛІ РОЗВИТКУ ТИСЯЧОЛІТТЯ: УКРАЇНА – 2015 РІК. URL: <https://www.undp.org/uk/ukraine/publications/цілі-розвитку-тисячоліття-україна—а. 2015-рік>

8. Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт UNCTAD: веб-сайт. URL: <https://unctad.org/>
2. Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 р. № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти». URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266- 9 2015-п>
3. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах) від 23 березня 2016 р. № 261 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/261-2016-%D0%BF#Text>
4. Постанова КМУ від 12.01.2022 р. No 44 «Про затвердження Порядку присудження та скасування рішення про присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/44-2022-п#Text>
5. Про затвердження форм документів атестаційної справи здобувача ступеня доктора філософії. Наказ МОН України №533 від 22.04.2019 р.
6. Стандарт зі спеціальності 051 «Економіка» для третього (освітньо- наукового) рівня вищої освіти URL: http://www.lute.lviv.ua/fileadmin/www.lac. lviv.ua/data/pidrozdily/Aspirantura/Normativni_dokumenti/051-Ekonomika Standart PhD.pdf
1. Тематичний класифікатор Journal of Economic Literature (JEL) URL: <https://mmi.fem.sumdu.edu.ua/sites/default/files/JEL%20classification%20ukr.pdf>